

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Дочірнє підприємство «Київський хореографічний коледж»

Методичні рекомендації до спецкурсу

***«Методика роботи в
початкових навчальних
хореографічних закладах»***

Київ – 2021

УДК 793.3 (792.8)
ББК 85.364.2 (85.32)

Рецензенти:

- Литвинов В. В. – Народний артист України, балетмейстер-постановник Національної опери України імені Тараса Шевченка.

- Корисько Н. М. – Заслужений працівник культури України, професор, заступник завідувача кафедри хореографії Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва.

Рекомендовано до друку Вченою радою Дочірнього підприємства «Київський хореографічний коледж» (протокол №4 від 21 січня 2021 р.).

Кайгородов Д. Є.

Методичні рекомендації до спецкурсу «Методика роботи в початкових, навчальних хореографічних закладах», зі спеціальності 024 «Хореографія»/ Кайгородов Дмитро Євгенович. – Київ, 2021. – 19 с.

У посібнику розкривається зміст спецкурсу «Методика роботи в початкових навчальних хореографічних закладах», який входить до нормативної частини циклу професійної підготовки студентів спеціальності 024 «Хореографія».

Зміст посібника містить опис навчальної дисципліни, пояснювальну записку, тематичний план курсу, зміст курсу, який включає в себе два змістових модулі, теми рефератів, загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студента, шкалу відповідності оцінок, список рекомендованої літератури. Автор під час викладу матеріалу спирається на багаторічний досвід роботи керівником хореографічного колективу і рекомендує навчальний матеріал, який пройшов неодноразову апробацію на практиці.

Навчальний посібник призначено для викладачів і студентів навчальних закладів, в яких викладається дисципліна «Методика роботи в початкових навчальних хореографічних закладах», а також для керівників хореографічних колективів.

УДК 793.3 (792.8)
ББК 85.364.2 (85.32)

© Д. Є. Кайгородов, 2021

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Пояснювальна записка.....	5
3. Тематичний план курсу.....	8
4. Зміст курсу.....	9
4.1. Змістовий модуль 1. Основи організації та роботи з дитячим хореографічним колективом.....	9
4.2. Змістовий модуль 2. Особливості організації навчального процесу в дитячому хореографічному колективі.....	15
5. Теми рефератів.....	19
6. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студента.....	20
7. Шкала відповідності оцінок.....	21
8. Список рекомендованої літератури.....	22

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів — 2	Нормативна	
Розділів — 2	Рік підготовки: 2-й	
Загальна кількість годин — 60	Семестр: III	
	Лекції	
	22 год.	22 год.
	Практичні	
	20 год.	20 год.
	Самостійна робота	
	18 год.	18 год.
	Вид контролю:	
	III залік	III залік

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

На сучасному етапі в умовах розвитку суспільства постає питання сучасного підходу до освіти молодого покоління, а також питання естетичного виховання.

Хореографія, синтезуючи в собі музику, пластику рухів та драматургічний зміст, представляє великі можливості художнього виховання дітей.

Методика роботи з хореографічним колективом надає базові знання щодо методів та принципів підходу у роботі хореографічного колективу, як на початковому етапі організації, так і в період його активного функціонування, що включає в себе організаційну, навчально-виховну, творчу, концертну діяльність та шляхи формування репертуару.

Постійне зростання кількості дитячих хореографічних ансамблів, хореографічних студій, шкіл мистецтв з хореографічними відділеннями роблять дитяче хореографічне мистецтво однією з масових форм естетичного виховання.

Особливу роль в процесі вдосконалення навчально-виховного процесу дитячого хореографічного колективу відіграє рівень підготовки спеціаліста-хореографа, який працює в цьому хореографічному колективі. Педагог-хореограф повинен не тільки гарно володіти предметами хореографічного мистецтва, але і бути грамотним вихователем та організатором, знати психолого-педагогічні основи творчого процесу в дитячому колективі, вміти брати до уваги та використовувати вікові та психологічні особливості дітей.

Тільки на високому рівні якості викладання та організації навчально-виховного процесу хореографічне мистецтво може бути дієвим засобом естетичного та фізичного виховання дітей.

В зв'язку з зростаючими вимогами до педагогів хореографів, які працюють з дітьми, пропонується ввести на хореографічній спеціальності курс "Методика роботи в дитячому хореографічному колективі".

Мета курсу:

- підготовка студентів до оволодіння основами хореографічної майстерності, методикою навчання рухів, постановкою хореографічних номерів у початкових класах;
- ознайомлення їх із здобутками національного і світового хореографічного мистецтва;
- визначення змісту та основних напрямів діяльності керівника хореографічного колективу;
- ознайомлення з новими методами хореографічної педагогіки;
- розширення уяви про соціально-педагогічні та художньо-творчі функції хореографічних колективів різноманітних жанрів, напрямів та стилів;
- ознайомити з принципами організації концертно-гастрольної діяльності в сучасних умовах;
- ознайомити з основами психолого-фізіологічних особливостей роботи з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку.

Цей курс ставить особливим завданням:

- ознайомлення студентів хореографічних спеціальностей з основними педагогічними принципами навчання та виховання;

- реалізація основних педагогічних принципів навчання та виховання в умовах дитячого хореографічного колективу, з особливостями форм та методів організації навчально-виховної і творчої роботи дитячих хореографічних колективів (хореографічних студій, хореографічних відділень шкіл мистецтв, хореографічних ансамблів);

- закладання основ танцювальності, правильного виконання танцювальних рухів, емоційно-та інтелектуально спрямованого засвоєння елементарної техніки танцювальних рухів і танців, набуття культури рухів;

- набуття студентами системи танцювальних навичок, а також творчих умінь успішного їх застосування у хореографічній діяльності;

- формування системи навичок організації різних видів діяльності в початковому навчальному закладі на матеріалі хореографічного мистецтва.

Успішне вирішення педагогічних задач можливе при диференційному підході до дітей, при поєднанні групових та індивідуальних форм навчання з урахуванням психофізичних особливостей.

Здійснення диференційного підходу також необхідне при постановочному процесі і формуванні творчого репертуару колективу. Тематика постановочної роботи знаходиться в прямій залежності від вікових особливостей дітей. Наприклад, особливу складність представляє собою робота з дітьми молодшого шкільного віку, сприйняття та мислення яких носить конкретно-образний характер. Діти цього віку швидко втомлюються, часто відволікаються. В основі матеріалу для дітей молодшого шкільного віку повинні бути казково-ігрові сюжети, що більш доступні для дитячого сприйняття та виконання. Для учнів середніх класів можна включити народні танці на сюжетній основі. Для старшокласників – хореографічні композиції лірико-геройного плану.

В основі педагогічних вимог визначення завдань навчально-творчого процесу в дитячому хореографічному колективі лежить принцип навчання, яке виховує. Тобто вся навчальна та творча робота повинна бути підпорядкована виховній функції, направлена на формування та виховання гармонійно розвиненої особистості громадянина України. В той же час, тільки виховавши в учня такі якості, як цілеспрямованість, працьовитість, наполегливість можна розраховувати на успіх в творчому доробку. Таким чином виховання та навчання – це два органічно взаємозв'язаних процеси, без об'єднання яких неможлива плідна робота в дитячому творчому колективі.

В зв'язку з вищезазначеним в спецкурс включені питання щодо вдосконалення навчально-освітнього процесу, серед яких важливим є аналіз навчально-виховної і творчої роботи з метою ефективного визначення, корекції і вирішення завдань хореографічного виховання, навчання та розвитку учасників дитячого хореографічного колективу. Спецкурс охоплює питання, пов'язані з організацією, управлінням та плануванням навчально-виховальної і творчої роботи в дитячому хореографічному колективі.

Важливе місце відведено специфіці роботи керівника в дитячому хореографічному колективі, визначені його завдання і сфера діяльності в творчому процесі, багатогранність його функцій навчально-виховної роботи, його індивідуальні, психологічні та професійні якості.

Важлива роль відводиться формуванню репертуару в дитячому хореографічному колективі та його особливостям, так як робота з формування репертуару є стержнем всієї виховної та художньої діяльності всього творчого процесу в дитячому хореографічному колективі.

Спецкурсом передбачені практичні та лабораторні заняття, на яких студенти мають набути певних навичок практичної роботи в складанні планів та звітів по організаційній та навчально-виховній роботі, в створенні лібрето, сценарно-композиційних розробок дитячих хореографічних композицій, а також програма концертних виступів дитячого хореографічного колективу.

Під час проведення практичних занять, індивідуальної та самостійної роботи студенти набувають **практичних умінь і навичок**:

- володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом;

- використовувати різні методи і прийоми ознайомлення учнів початкових класів із хореографічними творами;

- моделювати заняття із застосуванням творів хореографічного мистецтва;

- включати хореографічні твори в інші напрямки навчально-виховної роботи з дітьми;

- складати плани-конспекти занять з хореографії, написання сценаріїв до свят і тематичних концертів;

- планувати роботу з організації танцювальної творчості учнів початкового навчального закладу;

- вміти аналізувати хореографічні твори для дітей.

- використовувати знання музичної грамоти та навички гри на інструменті у хореографічній практиці;

- уміння самостійно здійснювати науковий пошук в галузі мистецької освіти;

В процесі курсу студенти повинні здати письмову роботу або виступити з рефератом на одну з пройдених тем.

Закінчується курс заліком, на якому студенти повинні показати знання методики організації та управління навчально-творчим процесом дитячого хореографічного колективу відносно тем, розроблених цією програмою.

3. Тематичний план курсу

№ п/п	Назва змістових модулів і тем	Кількість годин			
		Усього	у тому числі		
			Лекції	Практ.	Сам. Роб.
Змістовий модуль 1. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА РОБОТИ З ДИТЯЧИМ ХОРЕОГРАФІЧНИМ КОЛЕКТИВОМ					
1.	Соціально-педагогічні функції дитячого хореографічного колективу.	4	4		
2.	Організація та створення дитячого хореографічного колективу.	6	2	2	2
3.	Врахування вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей дітей та підлітків.	8	4	2	2
4.	Навчально-педагогічний процес в дитячому хореографічному колективі	6	2	2	2
5.	Методика проведення хореографічних занять	6	2	2	2
Змістовий модуль 2. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ДИТЯЧОМУ ХОРЕОГРАФІЧНОМУ КОЛЕКТИВІ					
6.	Принципи формування репертуару дитячого хореографічного колективу	4	2		2
7.	Планування навчально-виховної і творчої роботи в дитячому хореографічному колективі	6	2	4	
8.	Завдання і сфера діяльності керівника дитячого хореографічного колективу	4		2	2
9.	Особливості творчо-постановочної роботи в дитячому хореографічному колективі	4		2	2
10	Організація концертної діяльності дитячого хореографічного колективу	6	2	2	2
11	Складання лібрето, сценарно-композиційного плану дитячих танців і програм виступів	6	2	2	2

4. ЗМІСТ КУРСУ

4.1. Змістовий модуль 1. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА РОБОТИ З ДИТЯЧИМ ХОРЕОГРАФІЧНИМ КОЛЕКТИВОМ

Тема 1. Соціально-педагогічні функції дитячого хореографічного колективу

Взаємозв'язок курсу з навчальними дисциплінами (з педагогікою, психологією, фізіологією, історією та теорією культури, етикою, естетикою, та іншими).

Шляхи розвитку і сучасний стан методики дитячого хореографічного виховання. Система дитячого хореографічного виховання. Структура управління дитячою хореографічною творчістю. Найкращі дитячі хореографічні колективи в місті, області, країні. Хореографічне виховання в школах мистецтв та хореографічних школах.

Сутність діяльності дитячого хореографічного колективу. Види діяльності. Мета та завдання дитячого хореографічного колективу у вихованні підростаючого покоління. Дитячий хореографічний колектив як форма естетичного виховання.

Завдання хореографічних відділень шкіл мистецтв та хореографічних шкіл, студій в естетичному вихованні школярів.

Діяльність дитячого хореографічного колективу як сфера дозвілля та спілкування школярів. Рекреаційно-гедоністична функція, її активна ознака. Навчально-пізнавальна функція, багатогранність її прояву. Художньо-творча функція, її репродуктивний та творчий характер.

Функції навчання (освітня, вихована та розвиваюча), їх взаємозв'язок з іншими функціями дитячого хореографічного колективу.

Контрольні запитання і завдання до теми № 1

1. Місце та значення хореографії в естетичному вихованні дітей і підлітків. Назвати ведучі дитячі хореографічні колективи країни, області, міста з вказуванням місця знаходження, назви, прізвища, імені, по батькові художнього керівника.

2. Розповісти про історію дитячого хореографічного виховання в нашій країні.

3. Основні компоненти оцінки художнього рівня і творчої діяльності дитячого хореографічного колективу. Охарактеризувати художню і жанрову направленість, а також творчий образ одного із відомих колективів.

4. Скласти рецензію на переглянутий виступ одного із провідних дитячих колективів міста, області, країни.

5. Розповісти про систему хореографічного навчання в Україні в школах мистецтв і хореографічних школах.

Тема 2. Організація і створення дитячого хореографічного колективу

Види та форми організації дитячих хореографічних колективів (гуртки, студії, школи, ансамблі). Жанрова різноманітність хореографічних колективів. Художня орієнтація і форми залучення школярів в дитячий хореографічний колектив. Порядок організації набору в дитячий хореографічний колектив.

Особливості прийому в школи мистецтв і хореографічні школи. Завдання хореографічного навчання в школах мистецтв.

Основні вимоги, що подані для відбору майбутніх учасників дитячого хореографічного колективу. Перевірка основних природних задатків і здібностей у дітей для уроків в хореографічному колективі (музичність, танцювальність, художня виразність, анатомо-фізіологічні вимоги, лікарський контроль). Прийоми і методи відбору дітей. Вимоги для комплектацій навчальних груп (вік, кількість, рівень підготовки дітей).

Основні санітарно-гігієнічні вимоги до приміщення для занять, роздягалень, класів, форми учасників.

Керівний і педагогічний склад дитячого хореографічного колективу. Дитячий актив самоуправління, його роль у вирішенні виховних і творчих завдань колективу.

Контрольні запитання і завдання до теми № 2

1. Назвати основні види і форми дитячого хореографічного виховання. Особливості хореографічного навчання в школі мистецтв та хореографічній школі.
2. Порядок прийому дітей в дитячі хореографічні студії та школи. Правила та методи прийому дітей.
3. Основні документи для організації навчально-виховної роботи в дитячому хореографічному колективі.
4. Структура управління дитячим хореографічним колективом.
5. Описати приблизну модель зразкового дитячого хореографічного ансамблю.

Тема 3. Врахування вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей в хореографічному вихованні дітей та підлітків

Вікова періодизація дітей та підлітків. Переддошкільний (4-5 років) та дошкільний (6-7 років) вік.

Шкільний вік: молодший шкільний вік (1-4 класи, 7-9 років); середній шкільний вік (5-8 класи, 10-13 років); старший шкільний вік (9-11 класи, 14-17 років).

Основні психофізіологічні характеристики дітей і підлітків різних вікових груп. Основні психічні функції (увага, пам'ять, мислення). Врахування індивідуальних психологічних особливостей нервової системи при хореографічному навчанні дітей та підлітків. Особливості фізичного розвитку дітей та підлітків на різних вікових етапах. Формування кістково-м'язової системи та основних рухових здібностей.

Особливості хореографічного виховання дітей і підлітків різного віку. Можливість дошкільного хореографічного виховання.

Хореографічне виховання молодших школярів, емоційно-захоплюючий характер навчання. Роль авторитету педагога, прагнення до наслідування старших. Виховання громадської активності.

Систематичність та періодичність занять. Дозування навантаження для дітей 7-9 років. Лікарський контроль. Гігієнічні вимоги. Значення занять гімнастикою та музично-рухливих ігор.

Врахування вікових особливостей під час хореографічного навчання середніх класів. Цілеспрямований і систематичний характер навчання. Прагнення швидко дійти до бажаних результатів. Взаємовідносини між хлопчиками та дівчатками в колективі.

Особливості старшого шкільного віку. Свідомий характер вивчення хореографії. Виховання волі, самоконтролю, можливості керувати своїми почуттями. Прагнення до самовиховання та самоосвіти. Вміння переносити великі психофізіологічні навантаження. Розвиток творчих здібностей при розкритті складного хореографічного образу. Роль творчої імпровізації при хореографічному вихованні старших школярів. Врахування індивідуального фізичного та розумового розвитку при розподіленні психофізіологічних навантажень.

Контрольні запитання і завдання до теми № 3

1. Що розуміють під віковими та індивідуальними психофізіологічними особливостями дітей та підлітків, вплив на них факторів спадковості та соціуму.
2. Розкрити анатомо-фізіологічні задатки та здібності до хореографічних занять.
3. Особливості психічного розвитку підлітків та врахування їх при хореографічному навчанні.
4. Індивідуальні особливості фізичного розвитку старших школярів та їх врахування при хореографічному вихованні.

Тема 4. Навчально-педагогічний процес в дитячому хореографічному колективі

Мета та завдання навчально-педагогічної роботи в дитячому хореографічному колективі. Сутність та зміст навчального процесу.

Принцип всебічного процесу розвитку особистості учнів. Принципи інтересу та емоційності, наочності та доступності, послідовності та систематичності. Принцип колективного характеру навчання та врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів.

Основні методи та прийоми хореографічного навчання (наглядні, словесні, практичні). Метод цілісного освоєння, метод розділення навчального хореографічного матеріалу.

Прийоми стимуляції активності до навчального процесу. Використання технічних засобів в навчальному процесі.

Форми організації навчальної роботи (групові, малогрупові, індивідуальні). Навчально-тренувальний урок (екзерсис). Типи і структура уроку: основні вимоги. Підготовка і проведення уроку. Критерії відбору навчального матеріалу. Самостійна робота, домашнє завдання.

Вимоги до музичного матеріалу та музичного супроводу заняття. Музика як фактор навчання і естетичного виховання. Основні поняття музичної грамотності.

Контроль, самоконтроль і корекція навчального процесу, види та форми контролю. Спостереження, контрольні та відкриті уроки, творчі доповіді. Лікарсько-анатомічний контроль за психофізичним розвитком і станом здоров'я дітей.

Оптимізація навчального процесу, диференційний підхід у виборі методів, засобів і форм навчання в залежності від завдань, змісту і умов хореографічного навчання дітей.

Контрольні запитання і завдання до теми № 4

1. Принцип навчання що виховує в навчальному процесі дитячого хореографічного колективу.
2. Практичні методи навчання на хореографічних заняттях.
3. Основні вимоги підбору музичного матеріалу уроку. Провести аналіз музичного супроводу уроку народно-сценічного танцю.
4. Типи і структура навчального екзерсису.
5. Дати методичний аналіз переглянутого уроку.

Тема 5. Методика проведення хореографічних занять

5.1. Проведення хореографічних занять з дошкільнятами (5-6 років, перший рік навчання)

Групові та малогрупові форми проведення занять з дошкільнятами. Періодичність занять (1-3 рази в тиждень). Тривалість заняття (35-45 хвилин). Кількість дітей, що займаються в групі, 6-20 учасників.

Завдання занять. Виховання емоційності, музичності, умінь змінювати ритм та темп рухів під музику. Розвиток опорно-рухового апарату (координація рухів, пластичність та гнучкість суглобів). Ігровий характер виховання.

Структура за зміст уроку.

Організаційна частина (10 хвилин). Перевірка присутніх. Уклін. Емоційний настрій на занятті.

Основна частина уроку (30 хвилин). Марш по колу., підскоки, танцювальні кроки, побудова колони.

Ритмічні вправи з шумовими інструментами (бубон, ложки і т. ін.).

Залучення до занять партерної гімнастики для зміцнення м'язів, вироблення пластичності та гнучкості суглобів (розвиток кроку, виворотності і т. ін.).

Вивчення танцювальних етюдів. Створення умов творчого самовиразу дитини в ігровій імпровізаційній ситуації при вивченні простих танців.

Включення активних ігрових пауз через 15-20 хвилин після початку занять.

Завершальний етап (5 хвилин). Перевірка умінь та навичок. Домашня робота. Уклін.

5.2. Методика проведення хореографічних занять з молодшими школярами (7-9 років, 2-4 рік навчання)

Поєднання індивідуальних та групових форм навчання. Періодичність занять (1-4 разів на тиждень). Тривалість заняття (1-2 години з п'ятихвилинними перервами через 45 хвилин після початку заняття). Кількість учасників групи, що займається, 8-20 учасників.

Завдання навчання молодших школярів. Придбання початкових танцювальних навичок. Вивчення основ класичного і народно-сценічного танців. Виховання виразності та емоційності. Закріплення опорно-рухового апарату. Випрацювання в учасників колективу навичок системності навчання. Організація концертних виступів. Художня орієнтація молодших школярів на хореографічні заняття.

Структура та зміст уроку.

Організаційна частина (5 хвилин). Побудова шеренги, уклін, перевірка присутніх. Пояснення цілі та завдання уроку. Емоційний настрій на занятті.

Розминка (10 хвилин). Включення в розігрів гімнастичних вправ, елементів народних танців (марш по залу, підскоки, наклони, танцювальні кроки народних танців).

Вправи (тренаж) біля станка (20 хвилин). Використання простих елементів класичного екзерсису. Включення вправ для розвитку еластичності та гнучкості суглобів, формування правильної осанки, постановки рук, ніг, корпусу, голови.

Темп вправ – повільний, з великою кількістю повторень елементів вправ.

Вправи (екзерсис) на середині залу (30 хвилин). Використання елементів класичного і народно-сценічного танцю. Включення вправ для розвитку координації рухів і танцювальності. Поєднання танцювальних вправ з музично-руховими іграми і партерною корегуючою гімнастикою.

Етюдно-постановочна робота (20 хвилин). Вивчення танцювальних етюдів та простих танців на сюжетно-ігровій основі.

Значення музичних рухових ігор для підвищення навчальної активності і зняття психофізичної втоми у дітей в паузах активного відпочинку.

Завершальна частина уроку (5 хвилин). Вправи на розслаблення та заспокоєння дихання. Підведення підсумків занять. Домашня робота. Уклін.

5.3. Методика проведення хореографічних занять з підлітками (10-14 років, 5-9 рік навчання)

Поєднання індивідуальних, малогрупових та групових форм навчання. Періодичність занять (4-5 разів на тиждень). Тривалість занять (2-2.5 години). Індивідуальне проведення хореографічних уроків для дівчат та хлопців. Чергування класичного та народно-сценічного екзерсисів. Врахування індивідуальних і психофізичних вікових відмінностей хлопчиків та дівчаток.

Завдання хореографічного навчання. Створення і вдосконалення танцювального ансамблю з концертної програми. Набуття інших танцювальних вмінь і навиків в класичному та народно-сценічному танці. Вдосконалення танцювальної виразності і акторської майстерності. Вдосконалення естетичного і фізичного розвитку підлітків. Формування художнього (хореографічного) інтересу. Рекомендації і відбір найбільш обдарованих учасників для подальшого професійного хореографічного навчання.

Структура та зміст уроку.

Організаційна частина (5 хвилин). Побудова шеренги, уклін, перевірка присутніх. Визначення змісту й завдань уроку. Емоційний настрій на занятті.

Розминка (10 хвилин). Розігрів та введення в роботу опорно-рухового апарату. Включення в розминку гімнастичних вправ з чергуванням танцювальних елементів.

Вправи (тренаж) біля станка (20 хвилин). Включення в тренаж біля станка елементів та вправ для зміцнення м'язів корпусу та ніг, для подальшого розвитку гнучкості та еластичності суглобів. Навчання здобуття досвіду відчуття пози та стійкості (апломбу). Включення вправ для отримання навиків обертання, танцювальної координації. Темп вправ – помірний.

Екзерсис на середині залу (15-20 хвилин). Включення в екзерсис вправ для розвитку висоти та м'якості стрибка. Вдосконалення придбаних танцювальних навиків та вмінь в народно-сценічному та класичному танці. Включення елементів віртуозної техніки та 5-8 році навчання. Вдосконалення обертань та комбінацій стрибків. Розвиток танцювальної і фізичної витривалості. Темп вправ – швидкий.

Етюдно-постановочна робота (30 хвилин). Вивчення та закріплення нових танцювальних композицій. Робота над танцювальним художнім образом. Придбання і розвиток акторських навичок. Вивчення характеру та манери виконання народних танців. Знайомство з історичними танцями, характером і епохою їх створення.

Завершальна частина уроку (10 хвилин). Вправи на відновлення дихання. Підведення підсумків заняття. Домашня робота. Уклін.

Контрольні запитання і завдання до теми № 5

1. Методичні вимоги до хореографічних занять з дітьми дошкільного віку першого року навчання.
2. Структура та зміст уроку хореографічного навчання для дітей молодшого шкільного віку другого року навчання.
3. Завдання тренажу біля станка у хореографічному вихованні дітей молодшого шкільного віку третього року навчання.
4. Вимоги до занять на середині залу з підлітками п'ятого року навчання.
5. Проведення заняття з дітьми молодшого шкільного віку в одному із дитячих хореографічних колективів міста.

4.2. Змістовий модуль 2. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ДИТЯЧОМУ ХОРЕОГРАФІЧНОМУ КОЛЕКТИВІ

Тема 6. Принципи формування репертуару дитячого хореографічного колективу

Сутність та зміст репертуару в дитячому хореографічному колективі. Завдання репертуару в естетичному вихованні дітей та підлітків.

Тематична направленість репертуару дитячого творчого колективу. Зв'язок тематики репертуару з актуальними завданнями виховання школярів.

Єдність художнього рівня творчої програми дитячого колективу та виконавчих здібностей. Виховально-пізнавальна роль народного танцю та фольклору в репертуарі дитячого хореографічного колективу. Врахування вікових особливостей дітей у виборі тематики і жанру танців при розкритті танцювально-художніх образів хореографічних постановок. Диференційний підхід у формуванні репертуару для різних вікових груп.

Навчально-пізнавальна роль народного танцю в репертуарі дитячого хореографічного колективу.

Принцип захоплення та інтересу при формуванні репертуару в дитячому хореографічному колективі. Наявність в репертуарі різних за видами, формами і жанрами танцювальних постановок (масових, групових і сольних танців) з метою участі в творчій програмі всіх членів колективу.

Контрольні запитання і завдання до теми № 6

1. Художній напрям репертуару в дитячому хореографічному колективі.
2. Місце і значення народного танцю в репертуарі колективу.
3. Тематика постановок дитячих хореографічних колективів.
4. Створення приблизного репертуарного плану для дитячого хореографічного колективу.

Тема 7. Планування навчально-виховної і творчої роботи дитячого хореографічного колективу

Сутність управління діяльністю дитячого хореографічного колективу. Структура управління. Адміністративне і методичне керівництво. Сутність роботи художньо-педагогічної ради.

Мета та завдання планування навчально-виховної та творчої роботи дитячого хореографічного колективу. Етапи планування. Основні вимоги зіставлення планів.

Види планів. Плани навчальної та виховної роботи. Перспективні та поточні (річні, квартальні, місячні). Структура та зміст планів (організаційна та виховна робота, навчальна робота, творча діяльність, робота над формуванням репертуару, концертна діяльність та ін.).

Облік роботи дитячого хореографічного колективу. Журнали обліку діяльності дитячого хореографічного колективу. Облік навчального процесу. Звітна діяльність виконаної роботи. Види та форми звітності.

Контрольні запитання і завдання до теми № 7

1. Розповісти про структуру та зміст комплексних річних планів роботи дитячих хореографічних колективів.
2. Скласти приблизний місячний план виховної роботи в дитячому хореографічному колективі.
3. Скласти приблизний план навчального уроку народно-сценічного танцю (класичного, історико-побутового).
4. Скласти приблизний квартальний план навчально-творчої діяльності колективу.
5. Скласти приблизний звіт про навчально-виховну роботу за квартал.

Тема 8. Завдання та сфера діяльності керівника дитячого хореографічного колективу

Сутність діяльності керівника (педагога) дитячого хореографічного колективу, його основні завдання в роботі колективу.

Організаційні, виховні, навчально-педагогічні та художньо-творчі функції керівника (педагога). Форми та методи роботи керівника дитячого хореографічного колективу.

Вимоги, що висуваються до керівника (педагога) дитячого хореографічного колективу, його особисті якості. Професійні якості керівника: організаційні здібності, знання хореографічних дисциплін: знання основ теорії творчого процесу, естетики, етики, педагогіки, психології, фізіології та інших наук.

Взаємовідносини керівника та учасників колективу. Авторитет керівника (педагога), його роль в створенні творчого психологічного клімату в колективі, взаємозв'язок керівника, батьків та школи (педагогічного колективу).

Контрольні запитання і завдання до теми № 8

1. Сфера діяльності керівника дитячого хореографічного колективу.
2. Комплексний підхід керівника у виборі засобів та методів роботи.
3. Педагогічна етика керівника дитячого хореографічного колективу.
4. Вплив авторитету керівника на успішне вирішення творчих завдань.
5. Аналіз роботи одного із кращих дитячих колективів країни.

Тема 9. Особливості творчо-постановочної роботи в дитячому хореографічному колективі

Сутність та зміст творчо-постановочної роботи в дитячому хореографічному колективі. Принципи створення дитячих хореографічних композицій. Сюжетно-ігрові рішення дитячих танцювальних постановок. Активна участь дітей в творчому процесі. Емоційність і доступність змісту і форми дитячих хореографічних композицій.

Етапи композиційно-постановочної роботи (задум, лібрето, композиційно-структурна розробка, постановочно-репетиційна робота).

Джерела художнього замислу дитячих хореографічних композицій (казкові сюжети, народний фольклор, мультфільми, дитячі пісні, ігри, теми із життя школи).

Особливості драматургічної побудови сценічно-композиційної розробки дитячого хореографічного твору. Вимоги до хореографічного тексту та лексики дитячого танцю. Доступність лексики для дитячого виконання. Особливості музичного матеріалу дитячих хореографічних композицій. Використання музики, що доступна для дитячого виховання.

Специфіка постановочної техніки в дитячому хореографічному колективі.

Знайомство з ідеєю та сюжетом танцю, вивчення хореографічного тексту та лексики постановки, робота над хореографічними образами композиції, виконавською та акторською майстерністю учасників.

Художнє оформлення дитячої хореографічної композиції. Вимоги до танцювального костюму, реквізиту, гриму, аксесуарів (образність, кольоровість, зручність і т. д.), одяг сцени, освітлення.

Контрольні запитання і завдання до теми № 9

1. Джерела художнього замислу дитячих хореографічних постановок.
2. Розповісти про особливості драматургічної побудови дитячих хореографічних композицій.
3. Порядок вивчення нового танцю.
4. Описати казково-ігровий сюжет дитячої танцювальної картинки.
5. Основні вимоги до музики для дитячої хореографічної композиції.

Тема 10. Організація концертної діяльності дитячого хореографічного колективу

Роль та завдання концертно-творчої діяльності дитячого хореографічного колективу. Типи концертних виступів (конкурси, огляди, фестивалі, творчі звіти, тематичні заходи, шефські концерти). Систематичність та інтенсивність виступів. Зайнятість учасників в концертній програмі.

Створення програми виступів. Основні драматургічні вимоги при зіставленні програми концерту.

Підготовка до концерту (емоційний настрій учасників колективу, перевірка номерів, прогін номерів в умовах нової сцени).

Вимоги музичного супроводу виступів.

Оформлення афіш, буклетів, програми виступів.

Контрольні запитання і завдання до теми № 10

1. Підготовка та організація концерту дитячого хореографічного колективу.
2. Формування та вибір глядацької аудиторії.

3. Значення творчих потягів для навчально-виховного процесу в дитячому хореографічному колективі.

4. Скласти приблизну програму виступів дитячого хореографічного колективу та охарактеризувати її.

Тема 11. Складання лібрето (програми) та сценарно-композиційного плану дитячих хореографічних постановок

Сутність та зміст програмного лібрето хореографічних композицій. Основні компоненти лібрето. Поняття – жанр, тема, ідея, конфлікт, сюжет, художній образ, дія та ін.. особливості драматургічної побудови лібрето дитячих хореографічних постановок. Основні вимоги, що висуваються при створенні лібрето дитячих композицій. Врахування специфіки дитячого сприйняття, його конкретно-образний характер. Доступність та захопливість змісту хореографічних композицій. Логічність дії та завершеність художніх образів.

Сценарно-композиційний план, його завдання в балетмейстерському вирішенні дитячих хореографічних постановок. Зміст композиційного плану. Сценарна розробка сюжету та художніх образів з вказуванням часу та місця дії.

Розподілення в композиційному плані хореографічної постановки на окремі ланки (частини), з хронометруванням танцювальної дії та епізодів.

Конкретизація вимог до музичного супроводу дитячих хореографічних постановок в сценарно-композиційному плані.

Контрольні запитання і завдання до теми № 11

1. Специфіка складання лібрето (програми) дитячої хореографічної постановки.

2. Розкриття теми, ідеї та конфлікту в лібрето дитячій хореографічній композиції.

3. Умови сценарного втілення дитячої хореографічної постановки.

4. Відмінності між лібрето та композиційним планом хореографічної постановки.

5. Скласти лібрето дитячої хореографічної композиції на казкову тему.

5. ТЕМИ РЕФЕРАТИВ

1. Хореографічне мистецтво – одна з форм естетичного виховання.

2. Взаємозв'язок соціальних та педагогічних функцій в дитячому хореографічному колективі.

3. Діяльність дитячого хореографічного колективу: поетапність формування хореографічних навичок у дітей.

4. Особливості естетичного виховання учнів в процесі формування дитячого хореографічного колективу.

5. Види та форми організації дитячих хореографічних колективів.

6. Керівник дитячого хореографічного колективу та сфера його діяльності.

7. Роль виховної роботи в дитячому хореографічному колективі.

8. Дитячий хореографічний колектив як вид колективної творчої діяльності.

9. Методика музичного оформлення уроку хореографії.

10. Сприятливе середовище для занять хореографії в процесі формування дитячого педагогічного колективу.

11. Врахування вікових особливостей у виборі форм та методів хореографічного навчання школярів.

12. Оптимізація навчального процесу в дитячому хореографічному колективі.

13. Психолого-педагогічні аспекти проведення навчально-тренувального уроку в дитячому хореографічному колективі.

14. Розвиток творчого мислення дитини в розкритті хореографічного образу.

15. Педагогічні умови формування репертуару в дитячому хореографічному колективі.

16. Роль концертної діяльності в творчому процесі дитячого хореографічного колективу.

17. Музика, як фактор хореографічного виховання школярів.

18. Вдосконалення ефективності навчально-виховної роботи в дитячому хореографічному колективі.

6. ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТА

Оцінка «відмінно» ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.

Оцінка «добре» ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.

Оцінка «задовільно» ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.

Оцінка «незадовільно» виставляється студентіві, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентіві, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

7. ШКАЛА ВІДПОВІДНОСТІ ОЦІНОК

Оцінка за шкалою (бали)	Оцінка за чотирибальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	Відмінно	A
82-89	Добре	B
74-81		C
64-73	Задовільно	D
60-63		E
35-59	Незадовільно	FX
1-34		F

8. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Березова Г.О. Хореографічна робота з дошкільнятами / Г. О. Березова. – К. : Муз. Україна, 2001. – 204 с.
2. Боголюбська М.С. Навчально-виховна робота в дитячих самодіяльних хореографічних колективах. М.:ВНИМП, 1982.
3. Бондаренко Л.А. Ритміка і танець у 1-4 класах загальноосвітньої школи / Л.А.Бондаренко. – К.: Музична Україна, 1989.
4. Ваганова А. Я. Основы классического танца. 2002
5. Васильєва О. Розвиток творчої особистості дитини в хореографічній діяльності / О. Васильєва, І. Поклад // Мистецтво та освіта. – 2002. – № 2. – С. 15–21
6. Васірук С.О. Класичний танець: навчально-методичний посібник / С.О.Васірук. – Івано-Франківськ, 2011.
7. Годовський В. М. Теорія і методика роботи з дитячим хореографічним колективом: методичні рекомендації, лекції, навчальна програма / В. М. Годовський, В. І. Арабська – Рівне: РДГУ, 2000. – 76 с.
8. Голдрич О.С. Методика викладання хореографії: навч. посіб. / О. С. Голдрич – Львів: «Сполом», 2006. – 84 с.
9. Голдрич О.С. Методика роботи з хореографічним колективом: посібник для студентів-хореографів мистецьких навчальних закладів України I-II рівня акредитації. Вид. 2-е. / О. С. Голдрич – Львів: «Сполом», 2007. – 72 с.
10. Григорович Ю. Н. Балет: энциклопедия / гл. ред. Ю.Н. Григорович. – М. : Сов. энциклопедия, 1981. – 623 с.
11. Котельникова Е.Г. Биомеханика хореографических упражнений. Л.: 1980.
12. Кривохижа А. М. Гармонія танцю: навч.-метод. посібн. для студентів пед. навч. закладів / А. М. Кривохижа. – Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Вінниченка, 2005. – 324 с.
13. Тараканова А. Система хореографічного виховання у школах і позашкільних закладах: методический материал / А. Тараканова ; Міністерство освіти України, Ін-т змісту і метод. навч. – Київ : ІЗМН, 1996. – 284 с.
14. Рехліцька А. М. Класичний танець: програма навчального курсу / А. М. Рехліцька. – Херсон : Атлант. 2003. – 116 с.
15. Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю / Л.Ю.Цветкова. – К.: Альтерпрес, 2007.
16. Фриз П. Зміст, форма і сутність хореографічної культури та її вплив на творчий розвиток особистості дитини / П. Фриз. // Музикознавчі студії : Наукові збірники ЛДМА імені М. Лисенка. – Львів. – 2007. – Вип. 16. – С. 15–23.